

Wij zien hieruit, dat op een bedrag van f 573.— voor onze zieken f 413.10 kan worden bespaard. Welk bedrag zal dit worden voor alle patentmiddelen samen in één jaar tijds voor heel Nederland? Ligt in die richting dus ook niet een deel van ons geneeskundig denken en handelen, nu wij als volk voor een toekomst staan, donkerder dan ooit?

De redactie van het *Geneeskundig Jaarboekje* heeft blijkbaar reeds eenige jaren haar geneesmiddelenlijst in deze richting samengesteld, waarvoor haar een woord van hulde toekomt. Misschien ware nog meer te doen.

Ik weet niet, of vele mijner collegae, die dit artikel zullen lezen, de debatten in de Eerste Kamer hebben gevolgd bij de verwerping der burgerlijke pensioenwetten; toen de minister van financiën met het oog op de toekomst verklaarde, „dat hij zijn hart vasthield, omdat reeds zoovele aanvragen om belastingonthefving bij de administratie waren ingekomen”. Aangezien industrie, handel, scheepvaart en culturen door den slechten gang van zaken over 1921, dus in 1922 geen of zeer kleine dividenden zullen uitkeeren en dit het volgende jaar nog in sterkere mate het geval moet worden, zullen de jaren 1923 en 1924 met allè zekerheid fiscale toestanden laten zien, die 's rijks schatkist misschien wel eens konden verdonkeren tot een rijks schaduwkist en den minister met de andere hand ook nog wel zijn hoofd doen grijpen.

„Het is tevens de vraag”, zeide deze bewindsman, „of de tegenwoordige salarissen nog lang onveranderd kunnen worden gehandhaafd”; voor den geheelen ambtenaarsstand (provincie, gemeente enz. zullen dan moeten volgen), een belangrijk percentage van onze bevolking, de eerste aankondiging van een noodzakelijken, maar bittermakenden regeeringsdrank. Behoeft ons dit te verwonderen, nu het nationale vermogen sedert 1914 met $7\frac{1}{2}$ milliard is teruggegaan? Hoe zal de andere helft er uit zien over 1 à 2 jaren? Vele particulieren nemen reeds bezuinigingsmaatregelen, de ambtenaarsstand zal volgen, de kleinere middenstand- en ziekenfondsen eveneens. Zal alles niet kunnen leiden tot verminderde vraag om geneeskundige hulp? Verschijnselen in die richting zijn reeds merkbaar.

De Nederl. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst zal het vraagstuk, hoe dan de volksgezondheid het best op peil wordt gehouden, vermoedelijk reeds tot een punt van bespreking hebben gemaakt. Tevens zal aan haar de vraag worden opgedrongen, op welke wijze ook voor eigen behoud moet worden gezorgd in een verarmde en nog steeds verarmende samenleving. Vooral in fondsangelegenheden zal veel beleid en veldheerschap worden vereischt. Zal het hoofdbestuur in beslissende oogenblikken dan alle leden als één man achter zich vinden? Of zal het recalcitrante individualisme hoogtij vieren?

Waar geneeskundige hulp noodig is, moet iedereen die durven vragen; wij zullen haar onder alle omstandigheden blijven verleenen. Maar laten wij ook aan onze zieken toonen, dat wij naast behartiging van hun gezondheid en werkkracht, zelfs hun stoffelijke belangen nooit vergeten. Dan komen wij in eensgezindheid en onderling vertrouwen met onze patiënten, samen door de moeilijkheden heen.

Maart 1922.

BESPREKINGEN.

The Journal of State Medicine. Febr.—March, 1922. Vol. XXX. No. 2 en 3.

Van den inhoud van deze nummers worde hier gewezen op een artikel: *The Problem of the working mother*, van de hand van A. LOUISE MC. ILROY, M.D. D.Sc., professor in de verloskunde en gynaecologie. Zij bepleit de noodzakelijkheid van *moederschapszorg*. Zij wil o. m. een fonds stichten, waaruit de zwangere arbeidster betaald wordt, zooveel als zij tengevolge harer zwangerschap minder verdienen kan; zij wil dus niet, dat de werkgever vol loon blijft doorbetalen, als het geleverde werk niet meer volwaardig is. Het fonds worde gevormd uit bijdragen van den Staat en van de ouders van het te verwachten kind.

Sir KEMETH GOADBY schrijft over *loodvergiftiging* bij verschillend soort fabrieksarbeid, MARY SCHARLIEB over de verbreiding en het tegengaan van *geslachtsziekten* in een artikel, dat geen nieuwe gezichtspunten opent. Het parlementslid Lady ASTOR bespreekt den *invloed van den alcohol op de gemeenschap*. Zij is overtuigd, dat, op den duur het Amerikaansche voorbeeld van drooglegging moet worden gevolgd, maar zij wil deze niet plotseling invoeren; veeleer acht zij het gewenscht „plaatselijke keuze” toe te passen en het stelsel, dat tijdens den oorlog in Engeland toegepast is, genaamd „*public control*”. Dit stelsel beoogt door een lichaam (*Liquor Control Board*) invloed te oefenen op het alcoholverbruik, door den tijd van verkoop te beperken, advertenties, waarin alcoholica worden aangeprezen, te verbieden, afschaffersfeesten in te richten, den verkoop aan personen beneden het 18de jaar te verbieden en dergelijke maatregelen. Dit stelsel zou reeds goede vruchten gedragen hebben. Lady ASTOR meent ten slotte, dat slechts internationale samenwerking in deze materie veel goeds zal kunnen bereiken; haar vertrouwen op de *League of Nations* is echter wel wat optimistisch.

Lady BARRETT M.D. behandelt de *Ante-Natal Cure*; behalve de consultatiebureaux voor zwangeren, die zij natuurlijk een warm hart toedraagt, wil zij de vrouwen op veel ingrijpender wijze te hulp komen. Zij beschouwt de bekrompen woningen en het zware huishoudelijke werk — wasch en koken — voor de arbeidersvrouw ongeschikt en wil, dat daartoe inrichtingen verrijzen, dus wasch- en eethuizen. Voor de eerste is wellicht veel te zeggen, maar hoe de schrijfster zoo hoog op kan geven over de openbare eethuizen, is niet duidelijk; het zouden zoo iets zijn als „coöperatieve keukens” met eetzaal, waarin dan ieder gezin zijn eigen tafeltje op het etensuur zou komen bezetten. En op dit stramien wordt door de schrijfster dan ijverig door geborduurd.

BRENKMAN.

BERICHTEN.

ZUIGELINGENBESCHERMING IN NOORD-HOLLAND IN 1921. — De commissie voor zuigelingenbescherming van de Noord-Hollandsche Vereeniging „Het Witte Kruis”, waarvan dr. TH. W. BEEKER, arts te Bassingerhorn, secretaris is, heeft wederom een verslag over haar werkzaamheden in 1921 uitgebracht. Daaraan kan het volgende ontleend worden.

Uit de antwoorden, ontvangen op de aan alle geneesheeren op het platteland van Noord-Holland in 1920 gezonden vragenlijst, is gebleken, dat, behalve in de grootere centra, waar reeds een wijkkraamverpleging is ingevoerd, in de kleinere plaatsen en op het platteland een zeer groot gebrek aan bakkers bestaat. Slechts op enkele plaatsen zijn kraamverzorgsters werkzaam. Uit de ontvangen antwoorden was geen middel ter verbetering af te leiden; slechts enkele artsen verklaarden zich bereid zelf een bakercursus te geven. De commissie moest derhalve zelf de hand aan het werk slaan; zij had echter geen geld en diende in de eerste plaats de vraag te beantwoorden, of men moest opleiden *bakers of kraamverzorgsters*. Een deel der commissie was voor het opleiden van goed onderlegde bakkers; daarentegen waren prof. VAN ROOIJ en dr. FRANK voor kraamverzorgsters en wilden het liefst overal wijkkraamverpleging zien ingevoerd. Dit laatste bleek voor het platteland een onmogelijkheid, omdat de afstanden te groot zijn en de kraamvrouwen toch zeker twee maal per dag moeten geholpen worden. Prof. VAN ROOIJ deelde mede, dat de opleiding drie maanden moest duren, te Amsterdam of te Haarlem (in de JOANNA VAN LIJNDEN-stichting) kon geschieden en de kosten zouden bedragen f 150.—. Aangevraagd werd een rijkssubsidie van f 3000.—. In de tweede helft van 1921 kwam bericht van de regeering, dat voor dat jaar was toegestaan f 1100.—, dus belangrijk minder, dan waarop gerekend was. Toch werd besloten een aanvang met de opleiding te maken, maar toen bleek, dat de opleiding een vol jaar moest duren en de kosten zouden bedragen f 700.— per leerling. Een nadere bespreking met dr. SCHEFFELAAR KLOTS, den directeur der JOANNA VAN LIJNDEN-